

Třídící znak							
2	2	7	0	7	5	3	0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ze dne 18. července 2007

k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků
s cennými papíry

Operační riziko

Česká národní banka k § 2 odst. 3 písm. g), § 74, § 170 až 179, § 206 až 212, § 218, § 222, § 230, § 232 až 235 a příloze č. 22 vyhlášky č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry (dále jen „vyhláška“) sděluje:

I. Obecná ustanovení

1. Základní vymezení obezřetnostních požadavků na operační riziko a rozsahu jejich platnosti (působnosti) pro banku, spořitelní a úvěrní družstvo a obchodníka s cennými papíry stanoví tyto speciální zákony:
  - a) zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 120/2007 Sb. (dále jen „zákon o bankách“) pro banku,
  - b) zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 120/2007 Sb. (dále jen „zákon o spořitelních a úvěrních družstvech“) pro spořitelní a úvěrní družstvo (dále jen „družstevní záložna“),
  - c) zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění zákona č. 120/2007 Sb. (dále jen „zákon o podnikání na kapitálovém trhu“) pro obchodníka s cennými papíry.Podrobnější vymezení některých obezřetnostních požadavků zákona o bankách, zákona o spořitelních a úvěrních družstvech a zákona o podnikání na kapitálovém trhu na operační riziko stanoví na základě zmocnění v příslušných speciálních zákonech, kromě vyhlášky, další prováděcí předpisy¹.
2. Pokud z povahy věci nevyplývá jinak nebo není stanoveno jinak, naplňuje banka, družstevní záložna a obchodník s cennými papíry (dále jen „povinná osoba“) obezřetnostní požadavky na
  - a) řízení operačního rizika (čl. II),
  - b) vnitřní kapitálové krytí operačního rizika (čl. III),
  - c) povinné minimální kapitálové krytí operačního rizika (čl. IV),

¹ Například vyhláška č. 258/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti dodržování pravidel obezřetného poskytování investičních služeb a podrobnější způsoby jednání obchodníka s cennými papíry se zákazníky nebo vyhlášky či opatření České národní banky k výkaznictví pro ČNB.

- d) poskytování vybraných informací o operačním riziku České národní bance (čl. V) a
  - e) poskytování vybraných informací o operačním riziku veřejnosti (čl. VI)
- v souladu s principem přiměřenosti, tj. s přihlédnutím k rozsahu, charakteru a složitosti činností, které vykonává nebo hodlá vykonávat.

II. Řízení operačního rizika

1. Řízení operačního rizika je nedílnou součástí celkového systému řízení rizik povinné osoby. Systém řízení operačního rizika povinné osoby vždy zahrnuje²:
  - a) přístup povinné osoby k řízení operačního rizika (strategie a rámec řízení operačního rizika),
  - b) postupy rozpoznávání, vyhodnocování či měření, sledování, ohlašování a případného omezování podstupovaného operačního rizika,
  - c) vnitřní kontrolní mechanismy povinné osoby při řízení operačního rizika, včetně nezávislého vnitřního prověřování naplnění požadavků na operační riziko.
2. Základními prvky systému řízení operačního rizika povinné osoby jsou vždy také³:
  - a) vnitřní vymezení (definice) operačního rizika; tím není dotčeno závazné vymezení operačního rizika dle vyhlášky⁴,
  - b) účinné a efektivní postupy vyhodnocování a ovlivňování míry podstupovaného operačního rizika včetně zohlednění málo častých významných událostí,
  - c) pohotovostní plány pro mimořádné situace k zajištění schopnosti povinné osoby průběžně vykonávat činnosti a k limitování ztrát v případě mimořádných situací.
3. Systém řízení operačního rizika trvale zajišťuje:
  - a) začlenění, resp. provázání řízení operačního rizika a postupů povinné osoby pro vnitřní plánování a udržování kapitálu ke krytí podstupovaných rizik (čl. III),
  - b) plnění regulatorních požadavků na minimální kapitálové krytí operačního rizika povinnou osobou (čl. IV),
  - c) informování ČNB o operačním riziku povinnou osobou (čl. V),
  - d) informování veřejnosti o operačním riziku povinnou osobou (čl. VI).

III. Vnitřní plánování a udržování kapitálu ke krytí operačního rizika

1. Povinná osoba v souladu s příslušným zákonem (čl. I bod 1)⁵ zavede a udržuje vnitřní strategie a postupy pro
  - a) stanovení a průběžné posuzování potřeby vnitřně stanoveného kapitálu a
  - b) plánování a průběžné udržování zdrojů vnitřně stanoveného kapitálu tak, aby byla dostatečně kryta rizika, kterým je nebo by mohla být povinná osoba vystavena (tzv. Pilíř 2), včetně rizika operačního.

² § 8b zákona o bankách, § 7a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, § 12 a násl. zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

³ Viz směrnice 2006/48/ES čl. 22 a Příloha V, transponované do právního řádu ČR prostřednictvím vyhlášky a dalších prováděcích předpisů, například v rámci vyhlášky č. 258/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti dodržování pravidel obezřetného poskytování investičních služeb a podrobnější způsoby jednání obchodníka s cennými papíry se zákazníky.

⁴ § 2 odst. 3 písm. g), které zní: „operačním rizikem (*se rozumí*) riziko ztráty vlivem nedostatku či selhání vnitřních procesů, lidského faktoru nebo systému či riziko ztráty vlivem vnějších skutečností, včetně rizika právního“.

⁵ § 12c zákona o bankách, § 8a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, § 9a zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

2. Plnění požadavků podle bodu 1 je příslušnými zákony stanoveno na národní konsolidované bázi (resp. na úrovni skupiny ovládané povinnou osobou se sídlem v České republice). To vyžaduje odpovídající vnitřní postupy jak na úrovni ovládající povinné osoby, tak v rámci této skupiny jako celku. V souladu s obezřetnostním požadavkem i zásadou „kapitál je alokován a držen tam, kde je riziko skutečně podstupováno, ledaže je toto spolehlivě zabezpečeno jinak“ se předpokládá také alokace kapitálu (včetně kapitálu ke krytí operačního rizika) povinnou osobou na další příslušné osoby v dané skupině.
3. Pro potřeby vnitřního řízení je ovládaná skupina obecně širší než regulovaný konsolidační celek a jsou zahrnuty i osoby, které jsou nebo mohou být pro regulační účely vyjmuty z regulovaného konsolidačního celku (§ 6 vyhlášky). Také vymezení zdrojů vnitřně stanoveného kapitálu pro účely vnitřního řízení může být odlišné od tzv. „regulačního kapitálu“, respektive od kapitálu definovaného vyhláškou pro účely minimálních kapitálových požadavků (tzv. Pilíř 1; podrobněji viz čl. IV).
4. Podrobnější informace k vnitřnímu plánování a udržování vnitřně stanoveného kapitálu ke krytí všech významných rizik včetně rizika operačního obsahuje úřední sdělení ČNB k systému vnitřně stanoveného kapitálu (SVSK) povinné osoby.

IV. Povinné minimální kapitálové krytí operačního rizika

A. Přístupy k určování kapitálového požadavku k operačnímu riziku a jejich použití

1. Konkrétní způsob určování kapitálového požadavku⁶ ke krytí operačního rizika zvolí povinná osoba z těchto možností, resp. přístupů vymezených vyhláškou:
  - a) přístup na základě režijních nákladů (v praxi se vyskytuje zpravidla pod zkratkou EBR),
  - b) přístup BIA,
  - c) standardizovaný přístup (v praxi se vyskytuje zpravidla pod zkratkou TSA),
  - d) přístup ASA,
  - e) přístup AMA⁷,
  - f) přístup TSA v kombinaci s přístupem BIA,
  - g) přístup ASA v kombinaci s přístupem BIA,
  - h) přístup AMA v kombinaci s ostatními přístupy.
2. Tzv. základní přístupy [bod 1 písm. a) až c)] může povinná osoba používat, při dodržení podmínek stanovených vyhláškou, bez předchozího souhlasu České národní banky nebo jiného oprávněného orgánu dohledu.
3. Použití tzv. speciálních přístupů [bod 1 písm. d) až h)] podléhá předchozímu schválení Českou národní bankou nebo jiným oprávněným orgánem dohledu.
4. Přístup pro výpočet kapitálového požadavku na základě režijních nákladů [bod 1 písm. a)] je určen pro vybrané obchodníky s cennými papíry. Přístup EBR má zejména zamezit případně neodůvodněně vysokému kapitálovému požadavku na krytí operačního rizika u vymezené skupiny obchodníků s cennými papíry s omezeným rozsahem povolených činností a služeb. (Srovnávací) výpočet kapitálového požadavku přístupem EBR lze

⁶ § 12a zákona o bankách, § 8 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, § 9 zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

⁷ Použití přístupu AMA povinnou osobou je možné od 1. ledna 2008.

rovněž zvážit jako alternativu pro posuzování potřeby kapitálu ke krytí operačního rizika k přístupům založeným na ukazateli výnosového charakteru (přístup BIA, přístup TSA).

5. Přístup BIA [bod 1 písm. b)] je založen na použití tzv. základního ukazatele expozice vůči operačnímu riziku výnosového charakteru (tzv. relevantní ukazatel, vypočtený za povinnou osobu celkem) a jako takový zpravidla:
- není adresován velkým mezinárodně aktivním povinným osobám,
  - není vhodný pro družstevní záložny; za vhodnou alternativu pro výpočet kapitálového požadavku ke krytí operačního rizika družstevní záložny považuje Česká národní banka přístup ASA, případně (srovnávací) mechanismy na bázi přístupu EBR.
6. Standardizovaný přístup [bod 1 písm. c)] je, stejně jako přístup BIA, založen na použití relevantního ukazatele. Kapitálový požadavek k operačnímu riziku podle přístupu TSA (K_{TSA}) je součtem kapitálových požadavků stanovených pro linie podnikání (1 - 8) vymezené v tabulce č. 2 přílohy č. 22 vyhlášky a stanoví se podle vzorce:

$$K_{TSA} = \{ \sum_{\text{roky 1-3}} \max [\sum (RU_{1-8} * \beta_{1-8}), 0] \} / 3$$

kde:

RU = relevantní ukazatel

β_{1-8} = rizikové váhy pro jednotlivé linie podnikání.

Obdobně jako přístup BIA není tento přístup, bez dalšího, zpravidla vhodný pro družstevní záložny; za vhodnou alternativu pro výpočet kapitálového požadavku ke krytí operačního rizika družstevní záložny považuje Česká národní banka přístup ASA, případně (srovnávací) mechanismy na bázi přístupu EBR.

7. Přístup ASA [bod 1 písm. d)] je specifickou modifikací přístupu TSA, dostupnou povinným osobám poskytujícím výlučně nebo téměř výlučně klasické bankovní produkty a služby; jako takový není adresován velkým mezinárodně aktivním povinným osobám. Obdobně jako přístup EBR má tento přístup zamezit případně neodůvodněně vysokému kapitálovému požadavku ke krytí operačního rizika u vymezené skupiny povinných osob se specifickým okruhem poskytovaných služeb (převážně produkty a služby klasického bankovníctví - úvěry, vklady).
- Při použití alternativního standardizovaného přístupu je indikátorem expozice vůči operačnímu riziku pro linie podnikání retailové bankovníctví (RB) anebo podnikové bankovníctví (PB) tzv. alternativní ukazatel, namísto ukazatele relevantního.
- Pro linie podnikání retailové bankovníctví anebo podnikové bankovníctví se při použití alternativního standardizovaného přístupu stanoví kapitálový požadavek k operačnímu riziku ($K_{RB/PB}$) podle vzorce:

$$K_{RB/PB} = \beta_{RB/PB} \times m \times U_{RB/PB}$$

kde:

$\beta_{RB/PB}$ = riziková váha (parametr β) pro linie podnikání retailové bankovníctví (RB) anebo podnikové bankovníctví (PB)

m = fixní koeficient 0,035

$U_{RB/PB}$ = dlužná částka poskytnutých úvěrů v příslušné linii nebo liniích podnikání.

Při výpočtu hodnoty kapitálového požadavku pro ostatní linie podnikání a celkového kapitálového požadavku povinná osoba postupuje jako při přístupu TSA.

Pokud jde o specifickou kvalifikační podmínku přístupu ASA, která zní: „alternativní standardizovaný přístup představuje zkvalitněné východisko pro vyhodnocování operačního rizika“, Česká národní banka očekává, že povinná osoba jí v rámci žádosti o povolení přístupu ASA předloží vnitřní dokumentaci, kterou naplnění této podmínky

osvědčuje, jako například předcházení „dvojímu započtení rizik“⁸ použitím přístupu ASA. Česká národní banka předem nestanoví jednotné limitní parametry nebo jiné pevné podmínky k naplnění tohoto kvalifikačního požadavku pro uplatňování přístupu ASA. Pokud jde o specifickou kvalifikační podmínku přístupu ASA, která zní: „významná část retailových anebo podnikových bankovních aktivit je tvořena úvěry, se kterými je spojena vysoká pravděpodobnost selhání“, Česká národní banka očekává, že povinná osoba jí v rámci žádosti o povolení přístupu ASA předloží vnitřní dokumentaci, kterou naplnění této podmínky osvědčuje, ve vazbě na individuální úvěrové portfolio a v kontextu s vnějším prostředím. Česká národní banka předem nestanoví jednotné limitní parametry nebo jiné pevné podmínky k naplnění tohoto kvalifikačního požadavku pro uplatňování přístupu ASA.

8. Přístup AMA [bod 1 písm. e)] je - na rozdíl od výše uvedených přístupů - součástí individuálně definovaného a individuálně vytvořeného vnitřního systému povinné osoby pro kvantifikaci a kontrolu (řízení) operačního rizika. Výstupy tohoto vnitřního systému povinné osoby lze za stanovených podmínek používat také pro účely určování minimálních kapitálových požadavků ke krytí operačního rizika.
9. Obezřetnostní požadavky na minimální kapitálové krytí operačního rizika, resp. jednotlivé přístupy, se uplatňují:
  - a) na individuálním základě,
  - b) na konsolidovaném základě.
10. Pro uplatňování kombinací přístupů platí:
  - a) trvale lze kombinovat s jiným přístupem pro výpočet kapitálového požadavku k operačnímu riziku pouze přístup AMA,
  - b) přístup BIA, přístup TSA a přístup ASA lze kombinovat, kromě případu uvedeného pod písm. a), pouze ve výjimečných případech a pouze pro přechodné období,
  - c) přístup EBR nelze pro účely určení kapitálového požadavku ke krytí operačního rizika na individuálním základě, ani přechodně, kombinovat s jiným přístupem k určování kapitálového požadavku k operačnímu riziku,
  - d) pokud je v rámci celého regulovaného konsolidačního celku uplatňován více než jeden přístup k určování minimálního kapitálového požadavku k operačnímu riziku, považuje se toto vždy za kombinaci přístupů, která podléhá předchozímu schválení Českou národní bankou nebo jiným oprávněným orgánem dohledu.
11. Minimální kapitálový požadavek k operačnímu riziku na individuálním základě [bod 9 písm. a)] stanoví povinná osoba jí zvoleným přístupem (EBR, BIA, TSA, ASA, AMA, povolené kombinace přístupů). Dále je k dispozici tzv. „skupinový AMA přístup“ (§ 176 odst. 4 a 5 vyhlášky), na jehož základě může povinná osoba za stanovených podmínek případně využít pro účely plnění kapitálového požadavku ke krytí operačního rizika na individuálním základě mechanismus „přidělení“ kapitálu povinné osobě (dále jen „alokační mechanismus“) z úrovně vedení skupiny. Zejména v tomto případě věnuje povinná osoba odpovídající pozornost požadavku, aby při určování její minimální potřeby kapitálu ke krytí operačního rizika na individuálním základě:
  - a) byla naplněna závazná definice operačního rizika dle vyhlášky⁴,
  - b) byly patřičně pokryty veškeré činnosti povinné osoby (§ 170 odst. 2 vyhlášky).V případě použití skupinového AMA přístupu a alokačního mechanismu pro účely určování minimálního kapitálového požadavku k operačnímu riziku na individuálním

⁸ Například promítnutí dopadů úvěrových podvodů v rámci určování kapitálového požadavku k úvěrovému riziku i k operačnímu riziku.

základě není stanovena povinnost alokovat kapitál ke krytí operačního rizika na všechny osoby zahrnuté do regulovaného konsolidačního celku; které osoby jsou explicitně povinny držet kapitál na individuálním základě stanoví příslušný speciální zákon (čl. I bod 1)⁶.

12. Minimální kapitálový požadavek k operačnímu riziku na konsolidovaném základě [bod 9 písm. b)] stanoví povinná osoba pro jí sestavený regulovaný konsolidační celek (pro zařazování osob do regulovaného konsolidačního celku platí kritéria uvedená v § 5 a 6 vyhlášky). I pro tento účel je možno použít, za stanovených podmínek, skupinový AMA přístup (§ 176 odst. 4 a 5 vyhlášky).
13. Pro vybrané, pokročilejší přístupy k určování minimálních kapitálových požadavků ke krytí operačního rizika [bod 1 písm. c) až h)] vyhláška explicitně stanoví některé specifické požadavky na:
  - a) parametry systému povinné osoby pro řízení operačního rizika (čl. II),
  - b) informování ČNB o operačním riziku povinnou osobou (čl. V),
  - d) informování veřejnosti o operačním riziku povinnou osobou (čl. VI).
14. Pokud nelze dle úsudku dohledu ČNB dosáhnout požadovaných cílů v oblasti operačního rizika v potřebném čase vhodněji jinými prostředky, zváží dohled ČNB jako možné nápravné opatření požadavek navýšení kapitálového požadavku povinné osoby ke krytí operačního rizika. Takový záměr dohled ČNB s povinnou osobou vždy předem projedná a odůvodní. Důvodem může být zejména prokazatelné podcenění nebo nedostatečné pokrytí postupovaného operačního rizika povinnou osobou v rámci minimálních kapitálových požadavků, které není povinnou osobou patřičně vyřešeno přímo v rámci mechanismů Pilíře 1 (preferované řešení).

B. Standardizované parametry výpočtu kapitálového požadavku k operačnímu riziku

1. Regulatorně předdefinovanými prvky, standardně používanými při určování kapitálového požadavku k operačnímu riziku, jsou zejména:
  - a) standardizované typy ztrátových událostí operačního rizika,
  - b) standardizované linie podnikání,
  - c) standardizovaný relevantní ukazatel (základní indikátor expozice povinné osoby vůči operačnímu riziku)
  - d) standardizovaný alternativní ukazatel (alternativní indikátor expozice povinné osoby vůči operačnímu riziku).Vzhledem k vzájemné provázanosti jednotlivých standardizovaných prvků [písm. a) až d)] je účelné a efektivní (například z hlediska nákladů povinné osoby při případném přechodu na jiný přístup a z hlediska naplňování požadavku na uplatňování řádných, všeobecně uznávaných postupů), aby povinná osoba přihlížela k těmto prvkům uceleně. Tím není nikterak dotčeno právo povinné osoby stanovit a používat pro vnitřní účely individuálně definované prvky, struktury atp.
2. Typy ztrátových událostí operačního rizika
  - a) Základní typy standardizovaných ztrátových událostí operačního rizika stanoví vyhláška (příloha č. 22 tabulka č. 3).
  - b) Způsob využití standardizované kategorizace ztrátových událostí operačního rizika povinnou osobou se liší v závislosti na konkrétně používaném přístupu k určování kapitálového požadavku k operačnímu riziku. Standardizovanou kategorizaci ztrátových událostí operačního rizika je pro účely výkonu dohledu schopna uplatnit každá povinná osoba, která používá (samostatně nebo v kombinaci) přístup AMA.

Tuto kategorizaci je rovněž schopna uplatnit povinná osoba, která používá jiné přístupy, v souvislosti se svou případnou přípravou na použití přístupu AMA.

3. Linie podnikání

- a) Standardizovanou strukturu linií podnikání uplatňuje pro regulační účely povinná osoba, která používá (samostatně nebo v kombinaci) přístup TSA, přístup ASA nebo přístup AMA. Povinná osoba, která používá přístup EBR nebo přístup BIA může tuto strukturu využívat například pro účely vnitřního řízení operačního rizika a při přípravě na svůj případný přechod na přístup TSA, přístup ASA nebo přístup AMA.
- b) Standardizovaná struktura linií podnikání se uplatňuje při:
  1. zařazování relevantního ukazatele (přístup TSA, přístup ASA),
  2. zařazování alternativního ukazatele (přístup ASA),
  3. zařazování ztrátových událostí operačního rizika (přístup AMA).Základem pro zařazování do linií podnikání jsou zásady a tabulka č. 2 v příloze č. 22 vyhlášky. Zařazování provádí povinná osoba konzistentním a stabilním způsobem (i z hlediska časového) na základě předem stanovených vnitřních pravidel a postupů tak, aby nebyl obcházen účel a smysl vyhlášky v této části nebo sledován cíl snížení kapitálového požadavku (kapitálová arbitráž).
- c) Způsob zařazování do linií podnikání není účelově vytvořen pouze pro regulační účely, je v souladu s ostatními (relevantními) vnitřními pravidly a postupy. Postup při zařazování do linií podnikání je konzistentní s postupy povinné osoby pro zařazování činností nebo portfolií apod. pro účely kapitálové přiměřenosti k úvěrovému a tržnímu riziku, zejména pokud jde o zařazování do linií podnikání:
  1. retailové makléřství,
  2. retailové bankovníctví.Vymezení retailu pro účely vyhlášky upřesňuje samostatné úřední sdělení ČNB.
- d) Pokud jde o začleňování do linií podnikání za dceřiné společnosti (při výpočtu kapitálového požadavku na konsolidovaném základě), je rozhodující, jaký přístup používá daná dceřiná společnost na individuální bázi:
  1. pokud dceřiná společnost používá přístup TSA, pak i na konsolidované bázi přiřadí své činnosti apod. do stejných linií podnikání, jako na individuální bázi,
  2. pokud dceřiná společnost používá přístup BIA, je možné na konsolidované bázi činnosti apod. této dceřiné společnosti zařazovat do jediné linie podnikání.
- e) Konkrétní zařazení do linie podnikání může být povinnou osobou provedeno i jinak, například po určité přechodné období z technických důvodů, nebo trvale v závislosti na reálné náplni činností a vnitřních procesech. Takové zařazení musí být vždy řádně odůvodněno, schváleno a zdokumentováno a nesmí být motivováno neodůvodněným snížením kapitálového požadavku nebo k takovému snížení vést.
- f) Při naplňování pravidla o přiřazení takové činnosti, kterou nelze zařadit do žádné z linií podnikání, do takové linie, která vede k nejvyššímu kapitálovému požadavku, určí povinná osoba tuto linii podnikání podle absolutní hodnoty (výše) rizikové váhy, tj. podle hodnoty parametru β . Povinná osoba přitom zamezí případné arbitráži (například vlivem záporné hodnoty relevantního ukazatele v některé z linií podnikání s nejvyšší hodnotou parametru β). Za tímto účelem povinná osoba při každém výpočtu kapitálového požadavku otestuje různé alternativy zařazení předmětné činnosti a zvolí tu možnost, která výpočetně vede k nejvyššímu kapitálovému požadavku.

4. Relevantní ukazatel

- a) Standardizované vymezení relevantního ukazatele uplatňuje pro regulační účely povinná osoba, která používá (samostatně nebo v kombinaci) přístup BIA, přístup TSA, přístup ASA nebo přístup AMA; povinná osoba, která používá přístup AMA, uplatňuje relevantní ukazatel pro účely výkaznictví pro ČNB.
- b) Základem výpočtu hodnoty relevantního ukazatele jsou položky uvedené v příloze č. 22 vyhlášky tabulka č. 1. Další pravidla a úpravy výpočtu hodnoty relevantního ukazatele, stanovené vyhláškou [příloha č. 22 část I písm. b)], zejména promítnutí případných odpočitatelných položek do výpočtu hodnoty relevantního ukazatele, provádí povinná osoba individuálně a tak, aby neobcházely účel a smysl vyhlášky v této části a nebyl sledován cíl, či úpravy nevedly k neodůvodněnému snížení kapitálového požadavku.
- c) Při naplňování pravidla o nezahrnutí mimořádných a nepravdivých výnosů, povinná osoba zejména přihlíží k tomu, zda se v daném případě jedná o činnost, která má charakter běžné aktivity povinné osoby, nebo o aktivitu mimořádnou. Pokud jde o nezahrnutí pojistného, jedná se zejména o vyloučení případných příjmů povinné osoby získaných z pojistného plnění. Vyloučení se naopak netýká případných výnosů povinné osoby například ze zprostředkování prodeje pojistných produktů v rámci běžných činností povinné osoby. (Obecně platí, že pojišťovna jako právnická osoba stojí vždy mimo regulovaný konsolidační celek sestavovaný povinnou osobou.) Pokud jde o zahrnutí některých nákladů na outsourcing, rozhodující je statut poskytovatele outsourcingu z hlediska jeho
  1. vazby na povinnou osobu,
  2. přístupu k obezřetnostním požadavkům a obezřetnostního dohledu;zahrnout lze pouze náklady na outsourcing poskytovaný osobou s úzkým propojením s povinnou osobou, zahraniční bankou, zahraničním obchodníkem s cennými papíry nebo finanční institucí, která má sídlo v jiném než členském státě Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, nad níž příslušný orgán dohledu vykonává srovnatelný dohled.
- d) Výpočet hodnoty relevantního ukazatele, včetně stanovených úprav, provádí povinná osoba konzistentním a stabilním způsobem na základě předem stanovených vnitřních pravidel a postupů. Případné změny těchto vnitřních zásad a postupů jsou řádně odůvodněny, schváleny a zdokumentovány.
- e) Pokud povinná osoba mění používané účetní standardy (například při přechodu z národních standardů na standardy mezinárodní), je možné po toto přechodné období kombinovat při výpočtu kapitálového požadavku účetní data vykazovaná dle různých uznávaných účetních standardů.
- f) Výpočet, respektive odhad relevantního ukazatele prováděný povinnou osobou, která nemá k dispozici historická data (např. nový subjekt) je dostatečně konzervativní, aby nedošlo k podcenění krytí operačního rizika u daného subjektu.
- g) Metodická pomůcka pro určování základu hodnoty relevantního ukazatele je uvedena v příloze tohoto úředního sdělení.

5. Alternativní ukazatel

- a) Standardizované vymezení alternativního ukazatele uplatňuje pro regulační účely povinná osoba, která používá (samostatně nebo v kombinaci) přístup ASA.
- b) Alternativní ukazatel je roven součinu koeficientu 0,035 (m) a dlužné částky poskytnutých úvěrů (U) v příslušné linii nebo liniích podnikání ($U_{RB/PB}$). Pro linii podnikové bankovníctví se přiřazují též cenné papíry v investičním portfoliu.
- c) Povinná osoba stanoví hodnotu alternativního ukazatele dle auditovaných dat ke konci finančního roku. V případě, že auditovaná data nejsou ani v zákonem stanovené lhůtě

k dispozici, postupuje povinná osoba do doby než jsou auditované údaje k dispozici obdobně, jako u ukazatele relevantního (příloha č. 22 vyhlášky), tj. použije po tuto dobu data neauditovaná.

V. Informování ČNB o operačním riziku

1. Povinná osoba informuje o operačním riziku stanoveným způsobem Českou národní banku.
2. Povinná osoba zajišťuje zejména informování ČNB o kapitálovém krytí operačního rizika v rozsahu, termínech a způsobem stanovenými příslušným předpisem.
3. Povinná osoba informuje ČNB rovněž o používaném přístupu k určování kapitálového požadavku k operačnímu riziku, resp. o záměru změny používaného přístupu (§ 218 vyhlášky)⁹.

VI. Uveřejňování informací o operačním riziku

1. Povinná osoba informuje veřejnost o operačním riziku alespoň v rozsahu stanoveném vyhláškou (část sedmá vyhlášky).
2. Povinná osoba informuje veřejnost zejména o:
  - a) systému řízení operačního rizika,
  - b) minimálním kapitálovém požadavku ke krytí operačního rizika, přístupu používaném pro jeho určování a případném použití technik zmírňujících operační riziko ke snížení kapitálového požadavku,
  - c) systému vnitřně stanoveného kapitálového krytí rizik, včetně rizika operačního.

VII. Závěrečná ustanovení

Česká národní banka radí k uznávaným standardům (§ 9 vyhlášky) pro operační riziko, ze kterých toto úřední sdělení zejména vychází:

- a) odpovědi na dotazy k implementaci tzv. Basel II, připravované pracovní skupinou CRD TG (Capital Requirements Directives Transposition Group), působící při Evropské komisi, které jsou uveřejněny např. na www.c-eps.org,
- b) doporučení Evropského výboru bankovních dohledů (CEBS) k tzv. pokročilým přístupům [GL 10 - Guidelines on the implementation, validation and assessment of Advanced Measurement (AMA) and Internal Rating Based (IRB) Approaches; CEBS; duben 2006]; viz www.c-eps.org,
- c) doporučení Evropského výboru bankovních dohledů (CEBS) k jednotnému evropskému výkaznictví (Guidelines on Common Reporting - COREP; CEBS; říjen 2006); viz www.c-eps.org,
- d) doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS) ke kapitálové přiměřenosti, tzv. Basel II (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework; BCBS; leden 2006); viz www.bis.org,
- e) příloha k dokumentu ad d): doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled k řízení operačního rizika (Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk; BCBS; únor 2003); viz www.bis.org.

⁹ „Pokud povinná osoba hodlá změnit některý z dosud používaných přístupů pro výpočet kapitálových požadavků, informuje o tomto záměru bez zbytečného odkladu Českou národní banku.“

- f) doprovodný dokument k dokumentu ad d): doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled k přístupu AMA (Principles for home-host supervisory cooperation and allocation mechanisms in the context of Advanced Measurement Approaches; BCBS; únor 2007); viz www.bis.org.

Viceguvernér:

Ing. Singer, Ph.D. v. r.

Sekce bankovní regulace a dohledu
Odpovědný zaměstnanec:
Ing. Mazánková, tel. 22441 2821

Metodická pomůcka pro výpočet základu hodnoty relevantního ukazatele dle metodiky výkaznictví ČNB

	Název	řádek výkazu VISIFE10/Bil(ČNB)2-12 (v metodice příslušného roku)							
		<i>označení (kód) informačního prvku</i>							
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
+	Výnosy z úroků a podobné výnosy	1	1	1	1				
		<i>EVB0922</i>	<i>EVB0922</i>	<i>EVB0922</i>	<i>EVB0922</i>				
-	Náklady na úroky a podobné náklady	17	17	17	17				
		<i>ENB0921</i>	<i>ENB0921</i>	<i>ENB0921</i>	<i>ENB0921</i>				
+	Výnosy z akcií a podílů	43	43	43	43				
		<i>EVB0939</i>	<i>EVB0939</i>	<i>EVB0939</i>	<i>EVB0939</i>				
+	Výnosy z poplatků a provizí	44	44	44	44				
		<i>EVB0940</i>	<i>EVB0940</i>	<i>EVB0940</i>	<i>EVB0940</i>				
-	Náklady na poplatky a provize	51	56	56	56				
		<i>ENB0945</i>	<i>ENB0945</i>	<i>ENB0945</i>	<i>ENB0945</i>				
+	Čistý zisk nebo ztráta z finančních operací	58	64	64	64				
		<i>EZZ1020</i>	<i>EZZ1020</i>	<i>EZZ1020</i>	<i>EZZ1020</i>				
-	Zisk (ztráta) z finančních činností s CP k prodeji a drženími do splatnosti	75	81	81	81				
		<i>EZZ1003</i>	<i>EZZ1003</i>	<i>EZZ1003</i>	<i>EZZ1003</i>				
+	Ostatní provozní výnosy	90	96	96	96				
		<i>EVB0951</i>	<i>EVB0951</i>	<i>EVB0951</i>	<i>EVB0951</i>				